

GORAN DESPOTOVSKI SOCIAL

GRADSKA GALERIJA UŽICE, JUN 2015

Ljiljana Ćinkul

Ogledalska slika našeg vremena

Pitanje egzistencije i gubitak individualnosti u vremenima ozbiljnih društvenih promena i političkih turbulencija, zahvalne i večne teme umetnosti i filozofije, problematizuju se po svojim zajedničkim izohipsama ali i po specifičnim vremenskim kodovima. Jedan veoma ubedljiv i prepoznatljiv autorski pristup ovim ozbiljnim temama snažno je motivisao i Gorana Despotovskog (1972), novosadskog umetnika. Zna se ipak ništa nije slučajno. Naime, Despotovski je odrastao i školovao se tokom devedesetih godina, a ta naša dijabolična decenija načinila je dubok trag i u njegovoj umetnosti. Tako, već desetak godina svog rada on posvećuje ovim osetljivim temama preispitujući suštinske probleme i dileme individue čiji je status socijalnog bića istinski ugrožen. Aktuelni primarni učinak je biće tranzicije izmešteno iz prirodnog toka i osuđeno na repetitivnu suštinske dileme hamletovskog eha kojoj je dodato i biti ili imati? Reč je o radu koji je fokusiran na ogledalsku sliku našeg vremena u kojem robno-novčani odnosi homo novusa markiraju veliki jaz i zamagljuje sve druge finese u relacijama homo ludensa.

Konceptija nove ambijentalne instalacije „Socijal“ nastavlja se na prethodnu „Plutati“, predstavljenu 2009. godine, a u novom radu autor produbljuje i problematizuje pitanja unutrašnjeg prostora bića i osećaja teskobe čije refleksije daju ton sopstvenom postojanju u vremenu. Krpene, pozorišne lutke antropoidnih odlika i dimenzija i crni muški sakoi postali su tipične vizuelne forme, simboli kojima ovaj autor sugerše ideju prisustva i/ili odsustva, pristajanja i/ili ne pristajanja, postojanja i/ili ne postojanja; u vreme potenciranja jeftinog spektakla i pink zabave kaput je i metafora otiska bića, stanja, građanina, vremena, kontinuiteta.

Koncept izložbe ispunjen je ansamblima zidnih, podnih i prostornih printova i instalacija koje, po autorovom zapisu, ukazuju na personifikaciju spomenika, sugeršući na sećanje. Dodajmo, verovatno je mislio na spomenik ljudskoj izopštenosti i nesreći. Na zidovima se ponavljaju grupe ovalnih formi ramova koji su u idejnom konceptu slični grobljanskim spomeničkim slikama.

Oni su ispunjeni malim varijacijama glave bez lica koja asociraju na bezličan život i smrt ili, u drugom nizu obezličavanja sklopljeni sakoi jedino po načinu sklapanja čuvaju deo nečije zaboravljene personalnosti. Markantni

deo postavke čini prostorna instalacija od nekoliko paravana sa tipizirano odevenim krpenim lutkama muških atributa čije utvare takođe bez lica naglašavaju otuđenost i odsustvo identiteta. Pitamo se gde se izgubila materija tela i njegovi mentalni slojevi pred praznim predmetom i njegovom maketom.

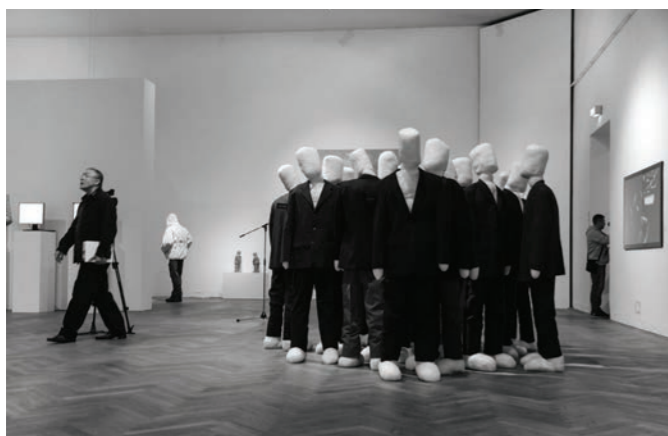

Aspekt fenomena manipulacije koji je u svojim interaktivnim ambijentalnim objektima i instalacijama Despotovski ranije dopunjavao zvučnim projekcijama sada je zamenjen tekstualnim fragmentima. „Da li si zaista postojao? Da li si nešto doživio ili si nekome to uskratio? Poželjno je osetiti traumu koju si preneo na nas!“ ili „Prebrojavaju nas... Čekamo... Opet nas prebrojavaju“, jasno formulišu angažovani autorski stav o teškim pitanjima koja se ponavljaju u odlučnim trenucima bolesti, logora, smrti. Svakako, sam tekstualni deo produbljuje problemski fokus instalacije „Socijal“ i kao mogući glas savesti relativizuje ideju mentalnog i fizičkog balansa u trenutku suočavanja kloniranih spodoba bez individualnosti sa nama samima.

U kontekstualizaciji domaće vizuelne scene novog milenijuma Despotovskom pripada vidljivo mesto autora prepoznatljivih metafora i višeslojnog rada - projekta koji u svom procesu podrazumeva interaktivnost. Plastična oblička u instalacijama Gorana Despotovskog pripadaju poetskom bratstvu polifonih vizuelnih i idejnih scenskih konstrukta Tadeuša Kantora i Magdalene Abakanovič, velikih poljskih umetnika čija dela su obeležila evropsku pozorišnu i vizuelnu umetnost druge polovine 20. veka.

Objavljeno:
LIKOVNA KRITIKA Instalacija Socijal Gorana Despotovskog
Beograd, četvrtak 7. mart 2013. Politika broj 35678

Lice

Postoji trag negde između, negde u rasponu ispred i pozadi.
Vreme ovo rastojanje pamti, vратиće nam se taj glas.

Socijalan

Ne može da umre, a to je kazna, jer je smrt bila najlepša čovekova sudbina.
Levitiramo i bezdušno, ometamo razloge za životom.

Izbrisan

Da li si zaista postojao? Da li si nešto doživeo ili si nekome to uskratio?
Poželjno je osetiti traumu koju si preneo na nas!

Glasine

Tiče se sudbine, predosećaja i prenesenih poruka između dva sveta.
Mislino na nagoveštaj ili se sećamo prošlosti!

Social

Seriju radova *Social* (socijalan) čine printovi i instalacije koje ukazuju na personifikaciju spomenika, sugerišući na sećanje. Ove oživljene bestesne forme, proizašle iz vremena u kome smo živeli, predstavljaju utvare generacijskih i sudbinskih tokova života. Prikazuju ogoljenog čoveka odnosno aspekte života individue usled društvenih uticaja.

U radovima *Rumors* (glasine), *Face* (lica), *Talks* (razgovori), *Erased* (izbrisan), *Social* (socijalan), *Selection* (selekcija) i sl. dominira crna gusta fleka, senka, obris, bezlični portret, klonirana bestesna figura, apstrahovani oblik ili nešto slično. Stoga, zatečeno stanje ostavljenog, presavijenog ili pak odevenog sakoa, ogoljenih portreta i bačenih formi, govori o elementarnoj napuštenosti i gubitku individualnosti.

Selekcija

Stalno gledamo jedni druge
Umorni smo, stojimo i čekamo
Gledali smo jedni druge
Polako počinjemo da govorimo
Ako govorimo, ne slušaju
Ako slušaju, ne razumeju
Ne usuđujemo se da podignemo pogled
Tražimo prijateljsko lice
Lutamo među ljudima
Stotine jadnih lutaka

Goran Despotovski

Rođen je 1972. Diplomirao i magistrirao je slikarstvo na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Izlagao je na četrdesetičetiri samostalne i na više kolektivnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Više puta je nagrađivan. Autor je projekata *Razlike*, *Slika* i *Knjiga* Akademije umetnosti u Novom Sadu. Profesor je na Akademiji umetnosti Univerziteta u Novom Sadu na Katedri za slikarstvo.

art@gorandespotovski.com
www.gorandespotovski.com

Izdavač
GRADSKA GALERIJA UŽICE

Urednik
Zoran V. Cvetić

Umetnički savet Gradske galerije
Bojana Borić Brešković
Aleksandar Mladenović
Dušan Otašević
Ljubomir Simović
Milan Tucović

Dizajn i priprema
Miroslav Vergović

Štampa
UNIVERSAL, Čačak

Tiraž: 250

GRADSKA GALERIJA UŽICE
Slanuška 10, 31000 Užice
Tel.: 031 512 505, 523 299
E-mail: galerijauzice@gmail.com
www.gradskagalerija.org

